

Michael Foertsch Jacob Portzel

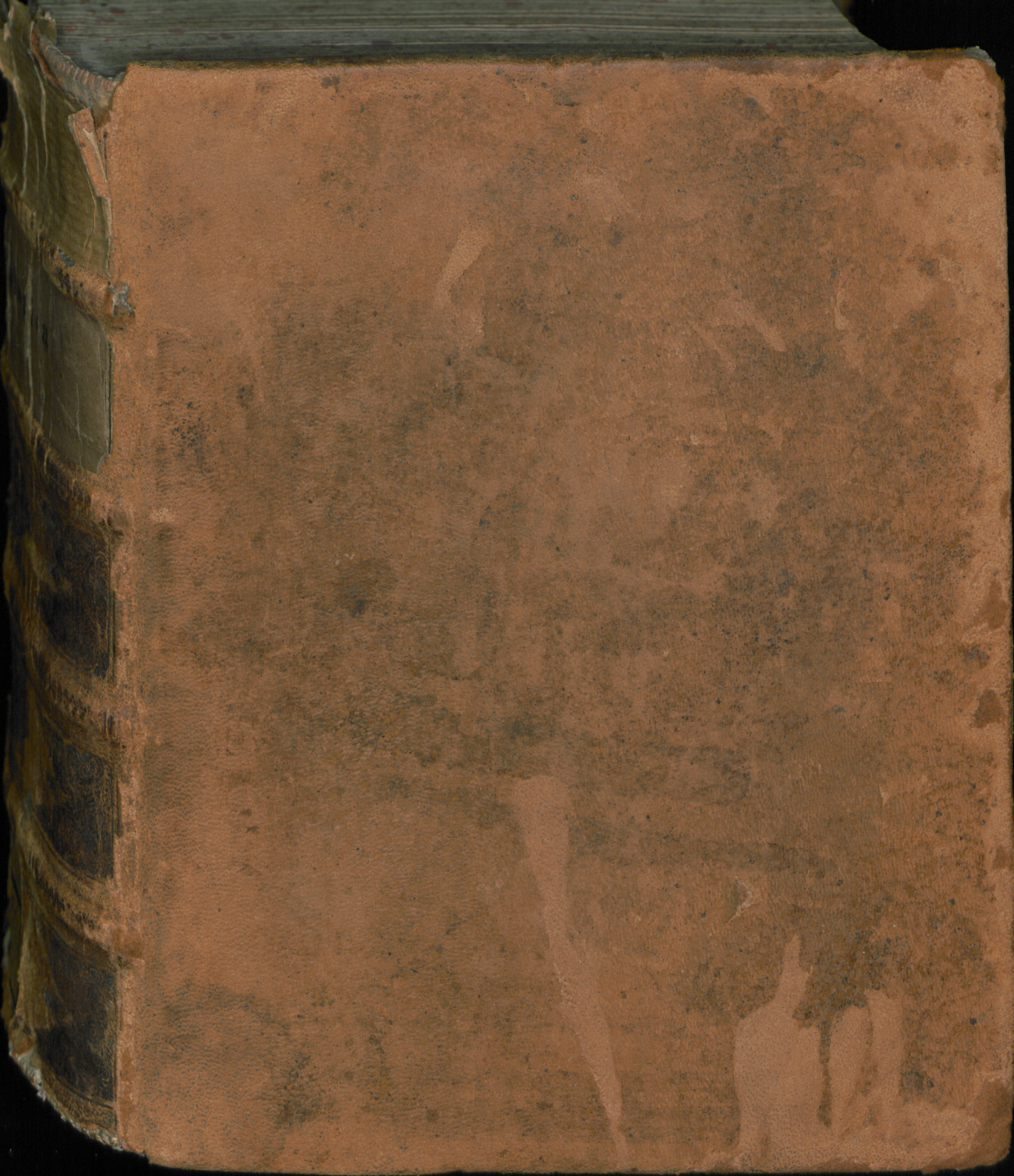
Thesium Selectarum Theologicarum Decas

Tubingae: Reisius, 1699

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn822930005>

Druck Freier Zugang

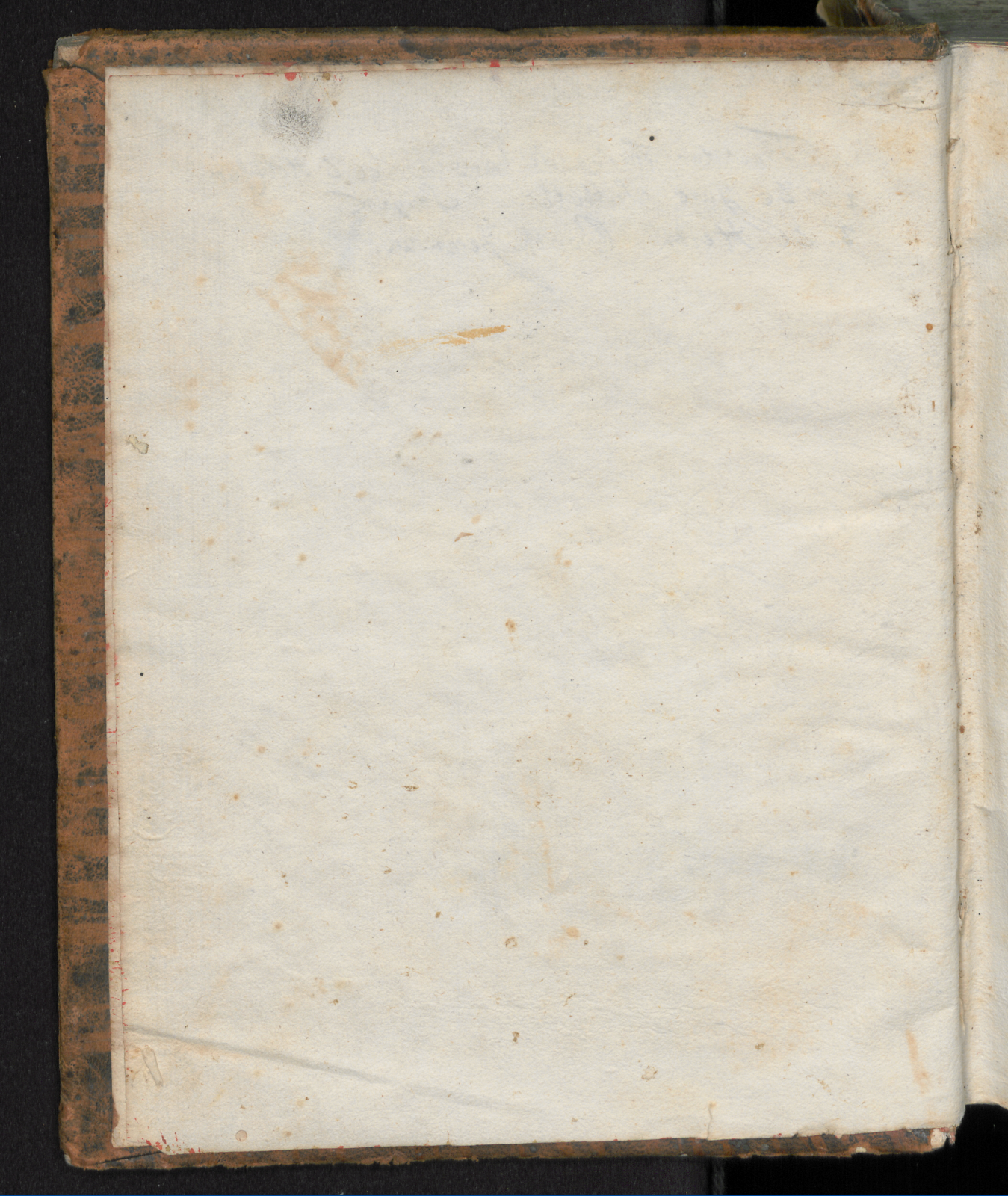

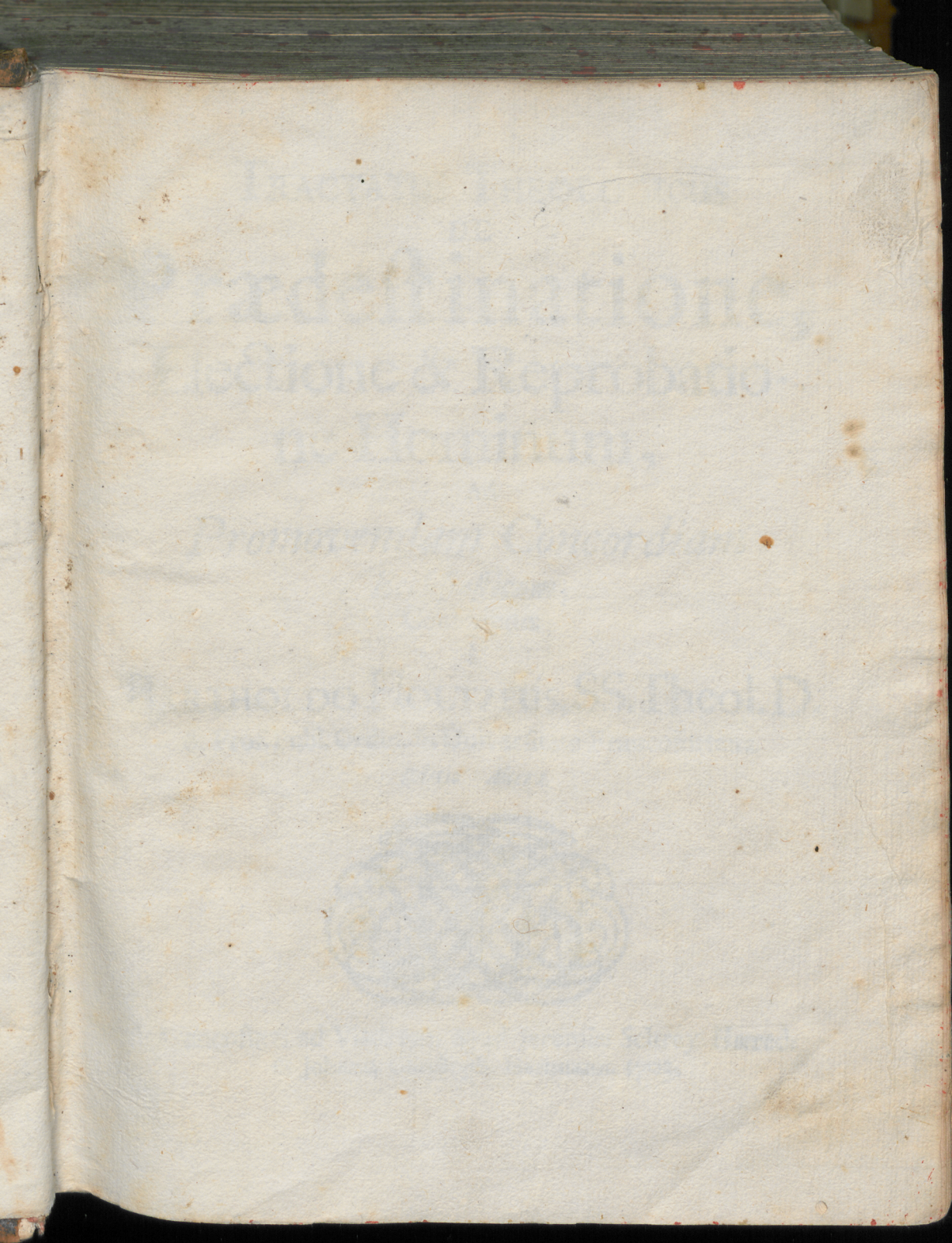

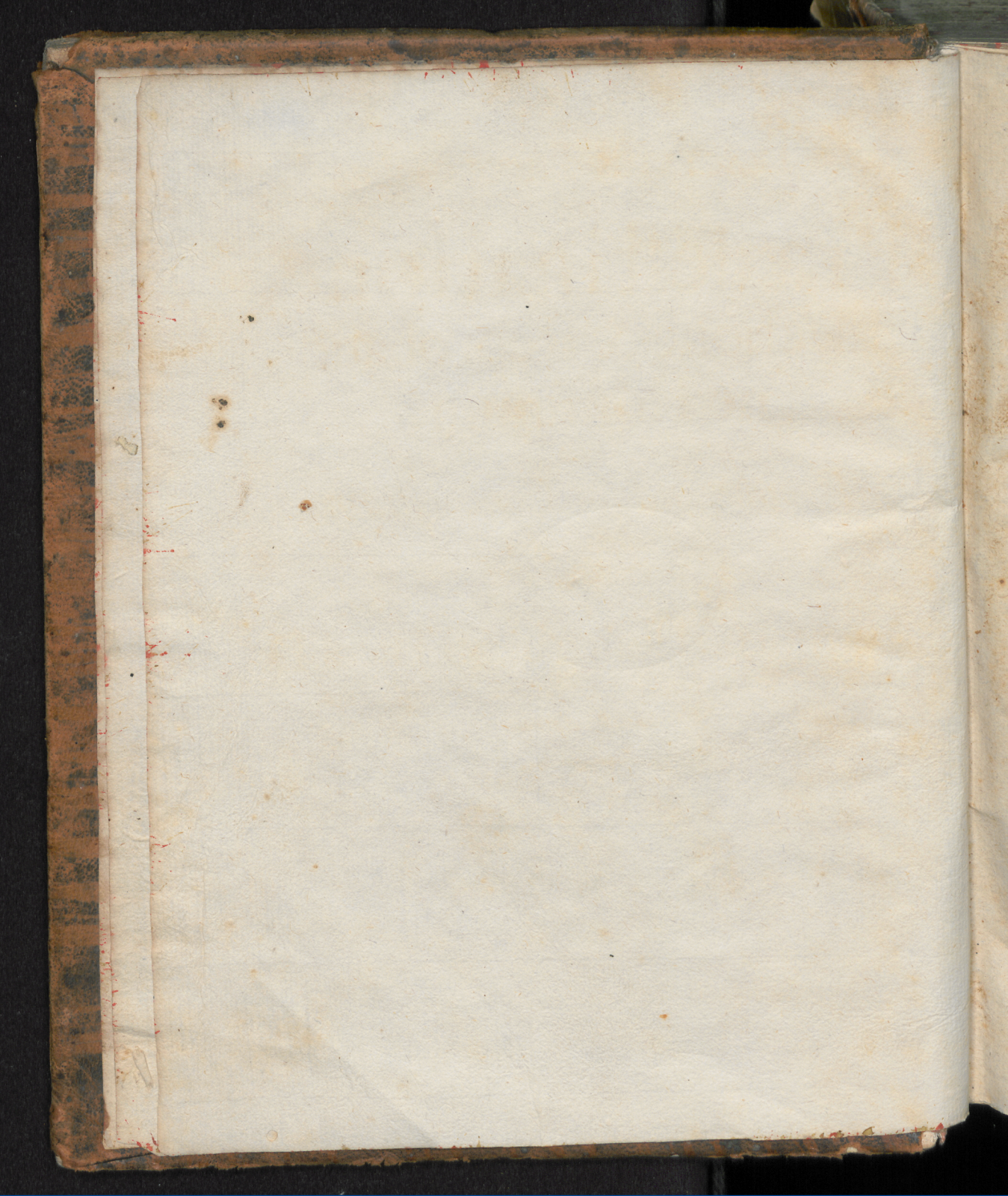
54.

Fa - 1092 (54.)

1. Tractatus Theolog. de Cracesknäde D. Holzfur.
2. De Jure Sabbathi. Stryck.
3. De Herba Borith. Jerem. 22.
- 4.

79.
69.
6.
67.
6

THESIUM SELECTARUM
THEOLOGICARUM
DECAS,

Quam
PRÆSIDE

VIRO

SUMME REVERENDO ATQUE EXCELLENTISSIMO,

DN. MICHAELE FÖRTSCHIO,

SS. Theol. D. & Profess. P. ut & p. t. Decano,

Stipendii Illustris Superintendente
Dignissimo.

DOMINO PATRONO ET PRÆCEPTORE SUO,
omni obsequii cultu jugiter colendo,
tuebitur

IN AUDITORIO JURIDICO

die 13. & 14. Januarij

Anni p. n. C. M. DC. XCIX.

M. JACOBUS PORTZELIUS,
Lindaviensis.

à quo brevis consideratio hypothesium Dn. Thomasi de
partibus hominis essentialibus, & duplici lapsu Adami
adjecta est.

TUBINGÆ,

Typis JOHANN. CONRADI REISL.

*H. D. Sig. Pat. 7
D. Hochpeltzen
ob. 1790*

THESIUM SELECTARUM
THEOLOGICARUM

DE CAS

PRÆSIDE

VIRI

DOCT. RICHARDUS WIGORIUS EXCELSISSIMUS

DR. MICHAEL FÖRTSCHINO

SS. Theol. D. & Prof. P. m. & p. t. Decano

Superioris Theol. & Superioris

Dignissimo

DOMINO PATRONO ET PRÆCEPTORE SVO

omni obsequio cultu iugiter colendo

in

IN AUDITORIO JURIDICO

diebus & 14. Januarii

Adm. p. n. c. m. D. C. KÖR

M. JACOBUS PORTZELIUS

Leipzigensis

in quo brevis consideratio hypochondriæ de Blumh

partibus hominis essentialibus & duplicibus Adam

adfectus est

Typis JOHANN. CONRADT REISL

Σὺν Θ. α.

THESIS I.

Ecce omnino B. Meisnerus, habitum Theologiae etiam in subiectum non renatum & hominem perverse vite cadere, scribit. Neque tamen male B. Danhaenus eundem definiens, in oculo mentis spiritali ac renato, puro à nequitia, pioq; collocaat: nisi quod hic ad intentionem spiritus S. magis respiciat; ille ad naturam & indolem Theologici habitus intentius reflectat. Unde etiam quodammodo arbitrari fas est, quo sensu recte dicamus: Veram Theologiam non in mera speculatione & arte, sed in corde, vita, fide & opere poni. Non tamen admiserim ex illo Hieronymi ad Heliodorum: Non facit Ecclesiastica dignitas Christianum, hanc consequentiam: non facit Ecclesiastica dignitas Theologum; etsi nemo dixerit: Ecclesiasticae dignitatis titulo expleri naturam Theologi.

De Subje-
cto Theo-
logiae, re-
nato & nō
renato.

I I.

Ceterum, quemadmodum, quicquid Theologia revelata est, intentione spiritus Sancti ad praxin destinatur; ita quicquid est Theologia naturalis, quae sub se continet Religionem naturalem, ad praxin, i. e. externam disciplinam, quam Deus vult ab omnibus hominibus prestari, pertinet, iudice gravissimo Chemnitio. Et sicut in Ethicis de principiis actionum, virtutis & vitii, instituitur consideratio, non ut in ea subsistatur, sed ut conclusiones formaliter practicae inde eliciantur; ita in Theologia naturali consideramus divinam essentiam & naturam cum affectionibus, non speculationis proposito, sed ut suo modo radices & virtualiter regulam rectae operationis circa Deum: quod studiose inquit B. Musaeus. Confer Chemnitium L. T. Parte I. de Deo c. I. §. IV.

Indoles pra-
ctica Theo-
logia natu-
ralis.

III.

Circa principium Theologiae revelatae audax simul & De Democriti
A cal stratione

Interdus callidius est *Huetius*, dum scribit, Scripturæ Sacræ auctoritatem divinam per illud argumentum, quod à complemento vaticiniorum exquisito desumptum est, tantâ certitudine apodictica niti, ut hanc suam demonstrationem exinde deductam non minus certam, quàm demonstrationem geometricam asserat. Idem tamen deinceps in geometricas demonstrationes invenitur, easque graviter percenset, fateturque, cognitionem per sensum & rationem obscuram esse, fallacem, & ad veri notitiam malefidam & intutam. Sed callidus est & revera videtur viam munire ad Papatum, quâ fini etiam ait: ea quæ omnium majore consensu admittuntur, pro clarioribus ac certioribus esse habenda. Nimirum, si sensus ac ratio nostra fallere creduntur etiam in certissimis ac clarissimis demonstrationibus, tutius quis majori parti seu pluribus accedet, quàm si rationes ipse expendat, quæ quanquam luculentæ subinde apparent, evidentiora tamen ac certiora erunt, quæ pluribus ita videntur, quàm quæ uni vel alteri, Vide amplius de hoc argumento *Alnetanas quæstiones*.

I V.

De efficacia S. Scripturæ.

Ad doctrinam de Scriptura S. pertinet gravissima quæstio: An illa vim habeat insitam convertendi ac regenerandi homines? ubi nisi sollicitè distinguas adversarios & dissentientium ordines; vix è difficultatibus emerges: neque enim ex mera loquendi formulâ mentis abyssum judicare fas est. Sic v. g. è Nostratibus nonnulli virtutem illam intrinsecam naturalem & essentialem negant. Ex parte Reformationum deprehendes, qui magnificentius & loquantur & scribant, quàm illi ipsi Theologi, primâ specie. Sed bene monet *Menzerus Exeg.* ad A. C. si rectè inspicias, fraudem patere. Neque enim possunt isti, stante hypothefi de salutis hominum decreto sincerè sentire; nisi cum nonnullis dicere quis velit: manere nihilominus intrinsecam vim verbi, etsi non apud omnes nec in omni loco fructificet; quibus tamen facile respondetur. Inde licet *Museus* & cum ipso *Bajerus* virtutem illam verbi divini naturalem & essentialem negant; sincerior tamen mens fait. Videantur ipsi. B. Cancellarius *Osiander* fatetur: Quæstionem satis intricatam esse, ait tamen: 1. hic maxime respici verbum in usu, actu & officio. 2. Strictè loquendo in usu suo debito esse solum efficax. Ubi videtur omninò negare

gare efficaciam *actu primo*. Sed bene se res habet. Subjicit enim: se *aptitudinis* voce uti malle, quamquam actus primi efficaciam vocari ab aliis non refragetur. Dicatur ergo vis illa *supernaturalis*, compelletur & *naturalis* imo *essentialis*, si modo orthodoxe: negetur efficacia *actu primo* quoad hanc vocem, asseratur tamen res ipsa, efficacia *actu primo*, & substituatur *aptitudinis* vox. lis exibat in commoditatem vocis.

V.

In S. Scriptura finis est Deus, ad quem omnia tendunt, ubi essentia, attributa, actus, personæ &c. *Actuum in Deo moralitatem* novissimè negavit B. Pufendorff. Non enim apparere, inquit, quomodo ab hoc termino istæ imperfectiones abstrahi queant, quæ ex primæva significatione ejus & communi usu ei adherent, quæ morales perfectiones illis, quæ naturâ aut per essentiam insunt, opponuntur. Nimirum supponit, ut actus morales dici indeque boni vel mali æstimari queant, requiri regulam & normam seu legem à superiore positam, unde demum actus indolem moralitatis nancisci queant. Veretur igitur, ne Majestati divinæ detrahat; Enimverò dum uni præstruitur, aliâ viâ videtur emergere per illam hypothesin, quod tolerari nequeat. Si enim moralitas actuum non nisi è lege superioris est, omnisq; adeo honestas vel turpitudine eorundem, etiam lege naturæ præceptorum vel vetitorum, non nisi voluntate Legislatoris consent; nihil per se foret turpe vel honestum, nec naturâ, nihil intrinseco valore & pretio ad hunc illumve effectum constans, sed omnia moralia extrinsecus supervenientia: quæ sicut liberimâ Legislatoris voluntate convaluere, ita eadem ita constituyente dispereunt. Potest ergo Deus, si velit, facere, ut blasphemia, incestus &c. non sint turpia; potuit, si modo voluit, ab æterno innocentes ad æternam perniciem destinare, salva justitia & sanctitate; quippe quæ non nisi liberrima DEI voluntate nititur: potuit sine mediatore absque merito liberare genus humanum, meruit & Christus non nisi ex impositione & beneplacito. Hos & similes fructus detestabiles sicut rectè imputaveris illis, qui ad tuendum decretum DEI absolutum assumunt illam satis horrendam hypothesin: *Vitium non differre à virtute naturâ suâ?* Vid. Danhawer. Hodomor. Calv. Phant. VI.

ita minus rectè *Pufendorffio* tribueris. Nam I. istam absoluti decreti sententiam in scriptis suis rejecit, & ab eâ abhorruit, *Vide Dissertat. Acad. de Concord. Pol. ad Relig. & posthumum de Jure feciali p. 234. seq.* adeo ut hoc dogma de absoluto decreto impedimentum gravissimum esse judicet, ne unio inter Lutheranos & Reformatos sperari queat. II. Licet Deo moralitatem ob supra allegatam imperfectionem denegat, non tamen moralitatem respectu hominis mere extrinsecam liberæque dispositionis docuit unquam, sed talem ex parte, ut certe actiones homini necessario congruerent, aut non congruerent, fundatamque adeo in ipsa humanâ naturâ, quæ sicut non humana esse non potest; ita honesta, cum illâ necessariam connexionem habentis, honesta non possunt non esse. III. Quod moralitatem Deo denegat, utique in ordine ad externum & superius impedimentum moraliter obligans facit. Sic enim expressè. L. II. de Jure N. & G. c. I. p. 146. *quod Deus quædam non agere posse dicitur, id non provenit ex aliquo impedimento NB. extrinsecus accedente naturali aut morali.* Unde ergo? Respondet post pauca: *Inde NB. quod talem agendi modum perfectissima sua natura congruere ipse operibus & per revelationes ostendit.* Quid luculentius quam quod auctor ex ipsa natura & essentia DEI perfectissima omnemque imperfectionem respiciente argumentetur? de quo ne ullum dubium superesse queat, observetur subjectum exemplum: *Quod Dei promissa non fallunt id non exinde est, quod ejus libertas fuerit circumscripta per obligationem ex promisso ortam, sed NB. quia promissa fallere imperfectionem involvit, quæ à Deo longissimè abest.* Arguo: Qui promissi servationem deducit ex essentia & naturâ divinâ immutabili & perfectissimâ, ille nequaquam statuere potest, aut statuit cum Calvinianis supra memoratis; Deum posse facere, ut virtus non sit virtus aut vitium non vitium, nec in mero arbitrio, naturæ & perfectioni divinæ opposito, ponit, quod justum est & rectum, sed cum ipsis Theologis Orthodoxis ex essentiâ divinâ deducit. Unde quæstio de moralitate actuum divinarum, prout adversus *Pufendorffium* concernit, ferè non nisi vocabularia esse potest, quippe huc reditura: *An quod Deus in genere illorum, quæ inter homines à Deo Lege Naturæ sunt constituta, per Essentia suæ*

ra-

rationem & perfectionem censetur agere, necessario concipiatur sub ratione moralitatis agere, num vero sufficiat orthodoxia & constantia ac immutabilitati talium actuum, si dicantur profluere ex ipsa essentia Dei iustissimâ & sanctissimâ? ubi, quod posterius asserit Pufendorffius, prius autem negat; nihil quicquam periculi subest. Si dicas: Deum e. gr. promissa non posse non servare, idque non primo propterea, quod hoc habeat necessariam connexionem cum naturâ divinâ perfectissimâ; sed quod in se habeat rationem moralis honesti, jam absolvisti Pufendorffium periculosâ hypothesi, quia saltem id firmum immotumque manebit, Deum tales actus non posse non exercere, nec contrarium præcipere. Deinde quod dicitur: habere ejusmodi actus in se naturam honesti; excipiet Auctor (ex suâ nimirum hypothesi, quâ honestum non nisi in respectu ad Legem superioris considerat) illud in se vel dici respectu Dei; & sic involvere contradictionem in adjecto: vel in respectu ad hominem; quod facile concedet, si modo illud in se & per se non explicetur de naturâ aliquâ morali ab æterno realiter ex se & per se existente. Sin regeras: neque in respectu ad Deum neque ad hominem, sed præcisè & in abstractione sumendos ejusmodi actus, ut communes sint Deo & homini; respondebit: non potest actus moraliter honestus Deo & hominibus communiter competere, quia in hominem cadit obligatio, in Deum non obligatio autem intrinsecè in honesti ratione continetur. Si excipias distinguendo inter obligationem *moralem* & *legalem*, hanc in Deum non cadere, at illam; urgebit amplius: illa obligatio moralis & naturalis, quæ inest actui honesto, respectu Dei nihil aliud potest insinuare, quàm quod ita sit comparatus actus, ut Deus non possit non illum peragere, at talem necessitatem primò non provenire ex actu per se sine ulla reflexione ad Deum; sed ex eo, quod Deus sit perfectissimus & non possit non exercere id, cujus ommissio imperfectionem in Deo involvit. Secundò, quod adeo ex necessitate naturæ ad actum comparatæ perpetratur, non ex obligatione posse dici provenire. Unde enim probabitur modus loquendi? quo usu? & apud quam gentem? Si denique infles; etsi non sit obligatio *personalis*, à persona proveniens; esse tamen *realem*, à re & obje-

objecto emergentem adeoque objectivam, quæ primam suam radicem & primum veluti punctum ponat in ipso actu præciso & abstracto, & veluti actuetur & compleatur in natura divina & humanâ; equidem ratione prioris redibit quæstio: *An usus ferat*, illum necessitatis conceptum obligationem compellere, qui tamen videtur potius in necessaria connexionе possibili consistere cum natura rationali, intellectuali & liberâ, si detur. Deinde ratione posterioris facile largietur, inchoari quodammodo obligationem in actu ita concepto, non tamen *formaliter* constitui, sed in ratione *possibilitatis* & *aptitudinis* subsistere, posito nempe esse *objectum* & *subiectum*, quod agat, & circa quod versetur, non posse non tum ei convenire, ab eo suscipi, lege præcipi & sic exerceri. Dicis actus in se præcisè à subiecti quod agit natura & objecti ad quod tendit, constare v. g. in genere *moraliter* turpium, concumbere cum illis, è quibus prognatus es. præciso an concumbens sit homo, an brutum abstracto quoque in objecto cum quo concumbit conceptu naturæ specificæ *rationalitatis* & *irrationalitatis*, actus inquam hic juxta Te ita comparatus erit, ut in se habeat illam essentiam naturam & indolem, ut, posito modo subiecto & objecto actus capace, non possit non obligare actu ne committatur, sed ut omittatur, atque ita ipsam illam rationem, *obligabilitatis* subiecti provenire ex ipso illo actu ejusque naturâ, præcisa subiecti & objecti specificâ ratione, rationalitate & irrationalitate. Adhuc autem instabit auctor: sic confundi *Physica* cum *moralibus*; actum enim sic consideratum esse merè physicum. Si ulterius pergas, esse actum talem physicum quidem sub ratione meri motus physici, sed non sub ea ratione, qua habet intime in se *vim obligativam* ad omittendam, ordinemque adeo necessarium ad regulam moralem, aut ut *Dr. Zentgravius* loquitur, *valorem*. Sed nondum dimitti potes. nam posito, illam rationem intrinsecam actus physici rectè dici *vim obligativam*, quod usu probandum esset & consuetudine, unde vocabula æstimantur; unde est illa vis obligativa? ille valor? ille ordo? annon ex lege illa DEI interna, decreto DEI practico æterno, quod talem naturæ rerum objectorum & actuum ordinem constituit, ut v. gr. hi aut illi actus habeant eam

eam indolem, ut non possint non præcipi, illi non possint non verari? Si dicas nequaquam hanc esse legem æternam, unde moralia naturalia suam indolem nanciscantur: sed ipsam essentiam & naturam talium actuum, quæ ita sit comparata, ut non possit non obligare cum Deum tum homines, essentias autem rerum esse æternas non à decreto aliquo divino, adeoque & essentiam & naturam rei æternam fore; responderi amplius potest: cum nihil præter Deum sit æternum quoad rem & existentiam; illam regulam nihil aliud intendere nec intendere posse, quam quod prædicata rei essentialia non possint non coherere, nexu nimirum plane immutabili, adeoque & hoc inde secuturum quidem: prædicata essentialia moralitatis & intrinseca non posse non actibus moralibus competere. Sin regeas vim obligativam subire locum talis prædicati, quod cum natura physica ipsorum actuum, jure N. præceptorum & veritorum intimè connexum sit, adeoque & actus illos phylicos quales esse subjectum habens naturalem & immutabilem nexum cum illa vi obligativâ, valore & ordine ad regulam moralem; observandum porro erit; ut sit vel obtineat æternitas illa, immutabilitas, ac necessitas essendi *moralis* in iis quæ sunt legis naturæ, quodque adeo Deus talem essentialem nexum mutare non potest, esse ex parte Dei ipsam Dei essentiam, quæ si posset rerum naturam & ex illa resultantia prædicata tollere, ita, ut v. g. homo non sit homo, totum non sit majus suâ parte, idem esset, ac si posset facere, ut esse non sit esse, quomodo nulla in Deo daretur veritas: Et sic ex essentia divinâ perfectissimè verâ fluere immutabilitas, æternitas & necessitas moralium illorum. Unde denuo illud supra rediret; quod confectarium est naturæ divinæ quâ talis, id non potest dici propriè habere vim obligativam, quâ teneatur Deus. Quippe non obligationis vinculo tunc tenetur, sed naturæ necessitate constringitur; nisi quod denique dici queat; nisi objectum illud, effatum morale Legis Naturæ, ita comparatum esset, non posset eo modo determinare *objectivè* nimirum, essentiam Dei, ut ea necessario erga id se habeat. Ergo non ex solâ veritate Dei immutabili id erri videtur, quod nexum illum mutare nequeat, sed ex indole objecti & adeo intrinseca necessitate, quæ

ita

ita se habet, ut si Deus eam mutare posset, veritas ipsius tolleretur. Atque sic manebit *objectiva moralitas* quædam actuum, ut vocant, in Deum etiam se diffundens, quam dum *Pufendorffius* non admittit, metu partim ne physica & moralia confundantur, partim verò, ne cœterna quædam Deo natura fingatur, partim denique quod illum conceptum in demonstrationis susceptæ proposito parum aut nihil sibi prodesse existimabat, & ad summum non nisi *punctulum* veluti quoddam aut primum filamentum obligationis, ut ipse illam consideret, constituit, *aptitudinalem* aliquam non *actualem*; eorundem tamen actuum *necessitatem*, *æternitatem* & *immutabilitatem* satis stabilivit tum in ipsâ naturâ humanâ & conditione, tum in divinâ essentiâ & perfectione, ut hætenus atuit. Cæterum etiam *B. Cancellarius Osiander* de obligatione à superiore proveniente sic scribit ad *Grotium*: *Omnis obligatio descendit ex voluntate superioris. Quomodo itaque, nisi esset superior, nisi esset Deus; hæc officia possent descendere à superiore? Loquitur de actuali & strictè sic dicta obligatione, quam semper præ oculis habuit Pufendorff, cum altera sententia nonnisi de aptitudinali, respectivè ad illam alteram ita dicta, ut loquitur D. Zentgrav. pro communi sententia.*

VI.

De loco

Petrino.

2. Petr. I. 4.

Horrendis blasphemis conspurcant doctrinam de DEO Fanatici, & Contemplatores mystici parum ab illis absunt cum contemplatione sua transmutativa, quam *Deificationem*, in Deum transformationem describunt. Vide *Carthusianus de Fonte lucis* apud *Voetium* & alii. Hi, si dicant: se *naturæ divine participes* esse factos, ex *Petrino* illo; nequaquam admitteremus, quippe heretodoxum sensum affingentes. Neque tamen Spiritibus his Fanaticis subsidio esse posse illam *B. Schmidii* interpretationem, existimamus: Petrum de Renovatione Fidelium primariò in suo contextu loqui. Subjungit *Gerhardi* verba: *Verè credentes dicuntur naturæ divine consortes ratione renovationis & novarum qualitatum, quas Spiritus in cordibus eorum efficit &c.* quanquam diffiteri nequeamus, *Dnm. Wittenbergen* nuperam interpretationem loci planam & simplicem nobis videri.

VII.

Dum B. Hülsemannus ait: Primum fundamentum seu vinculum obligans creaturam rationalem ad colendum Deum eique obediendum esse creationem; possit quis excipere; Christum adeo sec. humanam naturam non fore colendum, ut hominem; sed tantum secundum divinam naturam, quia non creavit secundum humanam naturam, sed divinam. Enimverò respondemus: Filius DEI communicavit humanæ naturæ per secundum genus communicationis idiomatum divinam maiestatem & gloriam, potentiam & omnipræsens dominium. Unde propter illam communicationem, cultus Christi, ut DEI & Domini non ad solam divinam sed & humanam naturam pertinet, in abstracto, ut orthodoxi dicunt. (Nam *cultus*, quem ex unione personali admittunt Reformati, nequaquam sufficit Orthodoxis, quippe qui carni Christi in abstracto cultum illum divinum & adorationem tribuunt.) Estque hoc fundamentum obligationis propriè sic dictæ qua obligamur ad cultum Christi Domini ratione humanæ naturæ: cui verò deinceps aliud accessit ex ipsa redemptione generis humani. Nimirum aliud est *modus originarius*, per quem introducitur hic cultus & ei respondens obligatio, aliud *modus derivativus*. Ille in DEO fuit actus seu beneficium creationis: hic in Christo secundum humanam naturam communicatio Maiestatis & domini: neque enim per id solum, quod Deus homo factus est, & divina hypostasis ac natura humanæ naturæ communicata, illa obligatio, de qua hoc loco sermo est, fundatur: alioquin & de DEO quoad personas & naturam præcisè considerato, adeoque ante ullum opus & dependentiam hominis dicendum esset; primum fundamentum & vinculum obligans creaturam rationalem ad colendum Deum esse in divina natura præcisè positum, quod directè adversatur Hülsemanno, qui in dependentia illa non naturâ id ponit, sensu utique orthodoxo, cum aliis, Scherzero, Brochmundo, Museo, Rudrauffio &c. Conciliationem cum illis, qui paulo aliter subinde loquuntur, institvimus in antecedentibus. Neque tamen negamus, adorationem & cultum divinæ naturæ per se, humanæ autem ex unione deberi. Nimirum ad gloriam & maiestatem Patris provehi potuit humanitas, licet cælum & terram non creaverit, ut rectè Schöderus de Throno Maj.

B

Chr.

69.

6.

67.

Chr. p. 412. Et tamen rectè secundum primum genus communicationis idiomatum dicitur Jesus Creator cœli & terræ; non quod humana natura creavit, sed quia filius Dei in unionem hypostaseos naturam humanam assumpsit, ex qua unionem sicut communicatio naturarum, propriorum & majestatis divinæ fluit, ita etiam adoratio: quæ tamen, ut carni Christi, nempe sensu orthodoxo id est, in abstracto tribuitur, ad secundum genus pertinet & ex illo procedit.

VIII.

De Creatione hominis.

Inter creaturas homo est præcipuè, anima & corpore constans, de quorum creatione B. Calovius scribit: *Non cum Canonistis distantia temporis inter formationem corporis & inspirationem anime cogitanda est, etsi distinctè & ordine hæc numerentur.* Attamen corpus prius esse productum, & dein animam immisam cum B. Osiandro Colleg. System. probabilius statuimus. Id enim nititur simplici & plano recensu historico Moysi: Gen. II. 7. quo innuitur: Deum figurasse hominem, & quidem ex terra pulverem, & insufflasse in nares ejus nempe figurati pulveris humanam speciem exhibentis (אֱדָם) animam vitarum. Itaque non simul unum eodemque momento corpus & anima producta concipi debent, quomodo vis & ordo textus perirent; quippe hominem ita factum esse narrat Moyses, ut primo figuratus sit & formatus, & quidem ex terra; adeoque hætenus terreno pulverulento, tum demum, figurato jam & speciem habenti, (quippe in nares ejus,) insufflasse (אֱדָם) hujus inquam ordinis & circumscriptionis sollicitæ ratio utique observari debet.

IX.

De Providentia Dei in bruta.

Memorant Hülsemannus, Scherzerus, Danhauserus & alii de Hieronymo: negasse ipsum providentiam divinam ratione brutorum, quoad individua, concedere tantum ratione speciei. Calovius & alii gradum tantum negare non rem ipsam monent, sententiam in conflictu proponemus.

De Scientia media.

X. Scientiam mediam quam vocant propriè sic dictam cum Hülsemanno dari negamus: si tamen rectè & orthodoxè explicetur, admitti potest. Cæterum non subjectivam, sed objectivam concedimus, eamque prout ad providentiam pertinet, ad scientiam visionis referimus. Vid. Hülsemann, in Breviario & Scherzer in Dissertatione Doctor.

Con-

Consideratio hypotheseum Dn. Thomasi,
de tribus hominis partibus essentialibus & duplici lapsu
Adami, addita à Respondente.

L

Tres esse partes, quæ hominem constituent, corpus, animam ra- De partib'
tionalem, & spiritum ex Deo, qui animam ab inclinationibus hominis
terrenis ad Deum avertat, est sententia, quam Arnold in essentiali-
libro von der Ersten Christen Glauben und Leben / P. 1. pag. 39. bus.
jam à Patribus quibusdam prima N.T. Ecclesia receptam fuisse tradit. Non
desuere posterioribus temporibus, favatis inprimis, eidem opinioni addicti.
Novissime eandem variè interpolatam suam fecit Cel. Dn. Thomasi: Confess.
Neque enim, putavit, nisi hac hypoth. ass. m. a. 1. commodè explicari posse Doctr. suæ
naturam hominis lapsi & renati: cum lapsus non obstante miseria sua natu- § 251. Præf.
rali in seipso salutis principium, interiori hominem, sensum scil. spiritus, in Poirer.
reliquam ex imagine divinâ habeat, ejusque punct. onibus sabinde ad agnosce- hyp. ix. x.
dam statum sui infelicitatem & emergendum ex eâ p. r. amorem Des impellens Brenneisen
sur, renatus autem in spiritualibus viribus, eo lumine, eo amore Des pradis- cont. Stola
sit, qua in hominem ψυχὴν, i. e. corpore & anima constantem non cadant. ren P. 1. §.
2. nec nisi ex hac sententiâ de pugna inter carnem & spiritum quod cohereat 60. & seq.
dici posse, cum, qua inter se pugnant, de eodem scil. de animâ deo nequeant Hist. Sap.
3. & expressa Scriptura verba pro suâ stare sententiâ. Verum enimverò & Stult. T.
an hæc satis ponderis habeant ad probandum, quod vult Dn. Tho- III. p. 35.
masius, jure dubitatur. Monatges
sprach P. II.
p. 1124.

Namque quod Primum fundamentum atinet 1. hominem lapsum
in se principium boni, motus bonos, reliquias imaginis divinæ quoad
spiritualia habere, plane nego. Homo lapsus mortuus est in pecca-
to, nullam habet vitam sine Christo, Christus ei non prodest, nisi cre-
dat, credere nequit in eum, cujus beneficia ignorat, ignorat hæc
quamdiu Evangelium de Christo, sacris literis comprehensum, non
audit. Quomodo ergo in se habebit principium vite spiritualis, non nisi Conf. h. x.
excitationis indigum, iuvans ipsum in opere salutis, ut & sine externa Verbi Pr. in Poi-
predicatione percurrere claustra naturalis miseria (quæ Durchbruch kom- rer & Bren-
men) possit? 2. Quicquid boni in re natu est, cur non potius DEO ipsi eisen I. c.
acceptum feramus, supernaturali gratiâ operanti, quàm Spiritui ali-
cui creato, tanquam tertiæ parti hominis, & adeo ad ejus naturam
pertinenti? Sanè nec in Deo, nec in homine est aliquid, quod huic
obstet, non in Deo, cui omnino vicario aliquo spiritu creato opus non
est: nec in homine, cujus animam divinæ operationis capacem esse,
non sine causâ statuimus. Ego, uti revera est: ψυχὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ 1. Cor. II.
non sit idoneus cum ad intelligendum tum ad appetendum ea, quæ
sunt Spiritus divini: Homo certe, in quo divinus Spiritus, i. e. Deus
ipse gratiâ suâ operatur, nō est nudus ψυχὴν sed πνεῦμα καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
eo ipso intellectu, qui prius ad spiritualia intelligenda cæcus erat, post
regenerationem intelligit divina: eâ ipsâ voluntate, quæ terrenis dedita
& ad Deum amandum inhabilis existebat, jam inclinatur ad unionem
cum

B 2

cum Deo, summo bono. Ut eadem animâ ea intelligimus, quæ ante ignorabamus; ut eodem spiritu modo amare possumus modo odisse; ita spiritualis illuminatio intellectus & *apud nos* voluntatis nostræ non infert duas animas, sed in eodem spiritu mutatas tantum qualitates indicat. Unde frustra provocat ad sensum *Dn. Thomasi*, Histor. Sap. & Stult. T. III. p. 33. dum ait: *At, inquit, æquali jure, quo tu res parvas asseris, isti duas docent, nec tu docuisti contrarium, sed asseruisti. Ita est, nam hac talia non docentur, sed sentiuntur. Si Gallasius &c. non senserunt, si tu non sentis differentiam inter animam & spiritum, si verbum DEI nondum separavit in Te ipsas duas partes, Hebr. IV. 12. idem esset, ac, si quis infanti nondum sentienti distinctionem anima & corporis in se, doctrinam de cogitationibus & ideis vellet proponere &c.* Sentit sane in se unusquisque regentorum differentiam inter carnem & spiritum: sentit in se habere aliquod mali semen, ferax prævatum cupiditatum: sentit contrarium huic principium boni, cujus motu magis ac magis ad Deum appropinquet: sed illud mali semen animam, boni vero principium spiritum creatum, tertiam sui partem esse, id equidem non sentit. Etenim certum est, multos quin plurimos differentiam inter *ψυχήν* & *πνεῦμα* optime intellexisse, qui tamen *Dni Thomasi* sententiæ nunquam sunt astipulati.

II. Pugnam inter carnem & spiritum, quæ melius explicemus, quam si Deum in nobis suâ gratiâ pravitati inclinationum nostrarum naturalium resistere hominique ad resistendum vires largiri dicamus? Etenim quid facilius est conceptu, quam eandem animam pugnantem inter se habere inclinationes? Agnoscit ipse *Dn. Thomasius* alicubi, *cogitationes & inclinationes sequentes posse pugnare cum prioribus*, eumque in modum pugnam quam dicunt appetitus sensitivi cum ratione explicat. Quantos magis anima nostra, eadem licet manens pugnare secum ipsa poterit: in luctâ spirituali, quando hic à pravitate naturali ad malum, illic à divinæ bonitatis resistentiâ ad bonum trahitur?

III. Scriptura dicta si consideremus, notamus præprimis in illis vocem spiritus æquivocationi esse obnoxiam. Notum vero est è Logica, voces æquivocas interpretandas esse secundum materiam substratam, 1. *Thess. V. 23.* agitur de Christianis. His præter corporis & animæ vires, quæ naturam hominis absolvunt, scriptura tribuit aliud, quo supra conditionem reliquorum hominum elati propius ad Deum accedant. hoc, quod à spiritu S. spiritu Christi, habitante in nobis, & operante originem ducit, scriptura iidem spiritum, spiritualem vitam, renovationem spiritus &c. vocat, idem verò irrogenitis, mortuis in peccato, inesse negat, iis que spiritum mundi tribuit. Ergo spiritus regentorum non est omnibus hominibus communis, nec ad hominis essentiam pertinet: & cum per regenerationem novam in homine substantiam creari tam absurdum sit, quam absurdum, spiritum mundi substantiam esse impiis propriam, ideo spiritus hoc loco nihil aliud esse potest, nisi vis illa agendi spiritualis, quam spiritus Dei secundum beneplacitum suum in iis operatur, qui media ad hunc finem destinata obstinatâ malitiâ non respuunt, in *Ep. ad Hebr. IV. 12.* dicitur verbum.

Sittenlehr
P. 1, p. 81.

hum. Dicitur penetrans, ut spiritum & animam articulos & medullas quasi fundat ac separet. Quid hoc denotatur, nisi, verbum Dei habere eam vim, quæ corpus & animam hominis omnesque eorum vires & virtutes (id quod πνεῦμα designare videtur) moveat? Quod enim Dn. Thomasius hic separationem naturalium à spiritualibus designari existimat, refellitur mentione μερισμῶν articulorum & medullarum ibidem facta: neque enim illis ista significatio vocis μερίζειν competit. Luca. 1. 47. Ψυχὴ & πνεῦμα haud dubiè sunt συνάρματα. nec Ecclesiastes Thomasiæ faver sententiæ. Aitille C. III. quantum ad sortem nascendi & pereundi attinet, homines & bruta nihil inter se differre, sed unum habere spiritum ad pulverem rediturum. Hoc profecto de animâ hominis dici nequit, eandem esse cum spiritu brutorum, rectè verò de spiritibus, quos vocant, animalibus & vitalibus, i. e. subtilissimis & agillimis particulis sanguinis & nervorum prædicatur. Quid quod idem Ecclesiastes, dum C. XII. 7. hominis morientis conditionem describit, pulverem i. e. corpus ejus ad terram, spiritum verò ad Deum redire testetur? anne ergo anima rationalis ad pulverem pertinebit? anne pro corporis parte habebitur? Fluit id, nec ipso Dno Thomasio diffidente, ex hypothesibus ejus, ut insequentibus ostendetur.

Nunc ad clariorem conceptum de Dni Thomasi mente formandum illud adhuc noto, cum Dn. Thomasius vellet spiritum, de quo sermo est, pro tertiâ parte hominis haberi, eundem tamen non modo spiritum divinum, ex Deo, celestis essentia & divina virtutis, sed & Præf. in Poirer hyp. XI. Christum, imaginem Patris, Verbum Patris appelleret; non apparere, quomodo hæc inter se sine Quakerismi suspitione possint coherere. Quid enim aliud fuit è combinatione harum hypothesium, nisi tertiâ partem hominis esse ipsum Deum, aut particulam aliquam substantiæ invisibilis & spiritualis Christi, effluentiam è divina essentia, nos habere nostrum Mediotorem, inius Evangelium nobis prædicantem, cui credere, quem amare sit ipsa illa in S. Scripturâ toties nobis ut medium nostræ cum Deo reconciliationis commendata fides. Quæ quidem si quis sine præjudicio cum illis contulerit, quæ Gerhardus Cæsius Hist. Quack. de doctrinis horum hominum p. 113. & seq. & præcipue Georgii Keithi pag. 278. & 279. tradit, item cum Barclai. Th. 5. 6. 7. majorem quàm optaverit, consonantiam horum & Dni Thomasi in his opinionibus deprehendet: sed jam ad alias Dni Thomasi hypotheses pergo.

I I.

Uterius enim statuit: Pulverem, è quo homo conditus sit, fuisse corpus: De corpore. Omne corpus constare è materia & spiritu: Spirituum: diversas operationes re Adami (& gr. quod hic ratiocinetur, ille non) dependere non nisi à structura organorum diversâ: corporis humani ita excellentem esse structuram, ut ex ipsa illa potentia cogitandi & loquendi resultet, atque ita spiritum bruti & animam hominis non essentia sed gradu tant. differre, utrumque desumptum è spiritu fund. defin. m. nls univ. forali, utrumque in morte redire ad illum. Id ergo quod Deus homini inspiraverit, esse spiritum excellentiorem animâ, qui, quæprimum inspiratus fuerit, statim motionibus suis lum. nosis corpus hominis à materia sufficiens.

B. 3.

C. 47.

p. 37. seq.
& alibi.

crassiore purgaveris; Et lucidum instar solis effeceris. Præterquam enim quod in conveniens sit è spiraculo Virarum celestis essentia & divina virtutis nobis aliud prodidisse quam animal aliquod terrestre, Paulum ipsum celeste & spirituale homini tribuere corpus (à spiritu scilicet illud illuminante) dum 1. Cor. XV. 45. 47. dictum Gen. 11. 7. eà & Quidam exprimat, quæ satis denotet hominem primo animale & terrenum è pulchre, mox spirituale è spiritu Dei esse factum (unde eo loco חַי וְחַיִּים non ψυχὴν ζωὴν sed πνεῦμα ζωοῦν credendum sit) si id non concedatur, sequi è verbis Pauli plura absurda: 1. Adamum in statu integritatis habuisse corpus corruptionis obnoxium, ignominiosum, infirmum, morbidum, ignobilis omnibus celestibus corporibus. 2. nos in statu lapsus gestare imaginem hominis integri. 3. Denique sine hac expositione Verba ultima Versus 45. in Genesi, unde à Paulo essentur, quæ in tota scriptura non posse offendi.

Hæc utut non sine omni specie dicantur, non tamen deest, quod cum fundamento respondeatur. Namque I. Si concedam, omne corpus constare è materiâ & spiritu, nego tamen solam materiæ formationem tantum posse, ut spiritus in eâ operans, per se ratione non prædictus, è sola structura organorum facultatem ratiocinandi & volendi consequatur. Sane nemo facile in hanc sententiam descendet, qui modo voluntatem attentius considerabit, dum illam animadvertet, libere se determinare ad hoc vel illud, quin illud ea appetere, quæ

Vide tract.
contra Dn.
Hoffman.

motui sanguinis, qui tamen secundum Dominum Thomam ut ens agens & ipse à spiritu est, planè contraria sunt.

II. Corpora constare è materiâ & spiritu nondum est probatum. Sanè motus particulis minimis primitus à Deo impressus, & ad hunc usq; diem continuatus (adeoq; passivus non activus, ne materiâ, quæ nõ nisi mota movet, id tribuatur, cujus naturâ suâ incapax est) explicationem phenomenon physicorum longe melius expedit, quàm superfluous iste spiritus universalis, qui se vario modo certis materiæ portionibus applicando corpora producere & constituere dicitur. Nec illum è verbis Gen. 1. 2. erueris, cum ibi Spiritus Sancti, veri cū Patre & Filio Dei, adeoq; Creatoris non creaturæ, mentio fiat. Si hæsites ad formationem corporum, ubi vis quotidie obviat, nec hypothesis de Spiritu Universali dubia eximet. quomodounque enim ipsum concipies etiam secundum Dni Thomæ hypothese. (cui ratio ex organorum dispositione refultat) ex suâ naturâ irrationalis erit (quæ enim de amore & lumine in creaturis ratione destituta dicuntur, ea, si modestissime loquar, improprie dicuntur) Quis verò tam artificiosorum corporum, quorum admirandam structuram nullum ingenium imitari, quin nec nosse satis potest, brutum & χιτωνα statuat? & quæri potest, quis certam portionem hujus spiritus ad hanc & non aliam corporis formam producendam determinet? inquis Deus & suo modo ipsius materiæ habilitas: sic rursus erit superfluous spiritus universalis, cum hac determinatione præsuppositâ motus passivus ad omne corpus producendum sufficiat. Videtur Celeb. Dn. Sturmii Physica Electiva passim.

Pr. in Poi.
est hyp. III

III. Nec dictum 1. Cor. XV. 45. sufficit probandis Dni Thomæ asser-

lectionibus. Namque 1. si κατ' ἀνθρώπων disputare velim, dixerim, vi
 verborum Apostoli, Deum creasse primo corpus animale, quale bru-
 ta habent (carent autem bruta ratione) ἐν ψυχῇν ζῶσαν! deinde sus-
 flatu suo indidisse animam rationalem, imagine suā, adeoque omni
 perfectione ornatam ἐν πνεύμα ζωοποιῶν! sic non necessarius esset spi-
 ritus. Verum 2. multo magis convenit textui communis exposi-
 tio, primum Adamum, hominem primum, alterum, Christum esse asserens.
 α. primo enim αὐτοψία docet, per verba: Ἐγένετο Ἀδάμ ἐκ ψυχῇν ζῶ-
 σαν, non ἐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, sed de verbo ad verbum reddi Moysi,
 וְיָהוָה הָאֵלֹהִים. sequentia verò verba: ὁ ἐξαίρετος &c. opti-
 me è loco aliquo ubi Scriptura de corpore glorioso & virtute vivificæ
 Christi loquitur, desumpta dixeris, ut adeo iensus magis quam verba
 citata appareant. β. voces הָאֵלֹהִים, quæ à Moysè promiscuè de ho-
 mine & bruto adhibentur ad designandam creationem creaturæ
 viventis, tribuuntur non soli pulveri humanam in speciem effor-
 mato, sed homini, qui jam אֱדָם à DEO acceperat.
 γ. Loquitur Apostolus de duobus Adamis non de uno: alias enim
 non diceret, ὁ πρῶτος, ὁ ἐξαίρετος Ἀδάμ, sed Ἀδάμ πρῶτον ἐγένετο ἐκ
 ψυχῇν ζῶσαν, ἔπειτα δὲ ἐκ πνεύμα ζωοποιῶν. δ. Πνεύμα NB. ζωοποιῶν
 (non ζῶν aut ζωοποιῶν) & καίτερον ἐξ ἐξουίας sunt excellentiores
 tituli, quàm ut homini etiam integro convenient. Hisce præsuppo-
 sitis sententiam D Pauli in hac pericope ita exhibeo: Excellentiore cor-
 pore resurgemus, quam mortui sumus, non secus ac è vili semine rudimenta
 futuri corporis, aliquandiu in terra delibescunt, tandem in egregiam for-
 quam exeunt, unoquoque semine à Deo corpus suum accipiente, id adeo nos docet
 experientia, multas esse corporum species, diversam pulchritudinem, exempla
 nobis obvia sunt. Experiemur idem aliquando in nostris corporibus, quando
 illa è mortui resurgent. Qua enim hic ignominiosa, morbida &c. erant, erunt
 tunc præstantissima, qua non nisi animales qualitates habebant, gaudebunt
 spiritualibus. Dantur enim corpora animalia & spiritualia. Sic & Adamus
 in statu integro habuit corpus animale, nutritionis è terra (natura hac ani-
 malis est indicium) & ligni vita ad immortalitatem servandam indigum.
 Scriptum enim est de hoc Gen. II. factus est homo primus, Adam, in creaturam
 viventem vitam animalis. Hac legimus de primo Adamo, at alter Adam Chri-
 stus factus est in Spiritum vivificantem. Habuit enim post resurrectionem corpus
 gloriosum: ad Phil. III. per omnia penetrans: Joh. XX. 19. Vivens simul &
 vivificantem, Joh. VI. Et igitur in hac vita gestabimus imaginem primi Adami
 in corpore nostro, ita in altera vita gestabimus imaginem secundi Adami, Do-
 mini de cælo, transformaturi corpora nostra eis τὸ ἡρώδου αὐτῶν σύμφωνα Phil. III. 21.
 τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ. Hac expositione admissa, absurda, quibus
 Dn. Thomasius interpretationem communem premi putat, facile an-
 nihilantur, namque 1. ignominiosa prædicata, quæ nostro corpori in
 hac vita tribuuntur, nulla necessitas poscit & Adami integri corpori
 attribuere, cum illa nullam necessariam connexionem cum prædicato
 ψυχῆς ζῶντος & σώματος χαριῶδους habeant, 2. Simile corpus nostrum cor-
 pori

V. 39.

36. 37. 38.

39. 40. 41.

42. 43.

44.

45.

46. & seq

Phil. III. 21.

pori Adami integri dicitur tantum ratione. ἡ ψυχὴ & χοῖρ, vita animalis, non vero ratione defectuum, qui nostrum corpus animale comitantur, adeoque in statu lapsus gestamus imaginem hominis integri in iis, quæ cum lapsis communia habet, non vero in illis, quæ differentiam status integri à lapsu constituunt. Ad 3. respondi n. 2. lit. a.

IV. *Luciditas corporis Adami*, sublato fundamento ejus, facile vaneſcit. Quin nec ſec. ipſius Dn. Thomæſii hypotheſes firmo ſtare pede videtur. Conneſto enim ex mente Dn. Thomæſii has propoſitiones: *Spiritus motionibus ſuis lucidum efficit corpus. in ſpiritu conſiſtis imago divina. Hanc in lapſu perdidimus ad minimam ſcintillam, inde obſcuratio corporis ſeſcuta eſt, in regeneratione renovatur ſpiritus & magis ac magis priſtino ſtatu reſtituitur.* Ex his ita connexis legitime mihi videor concludere: E, ne ceſſe eſt, ut quo magis imago divina in nobis renovatur, eo lucidiora ſiant corpora noſtra: aut, ſi experientia contrarium reſeſtur, ut omnino teſtatur, hypotheſis de luciditate corporis humani in ſtatu integro falſitas convincatur. adde, quod membrorum diſpoſitio, uſus cibi terreni & ſtatus conjugalii huic luciditati valde adverſentur.

v. Tab. an.
nexa Conf.
do.

V. Tandem, cum Dn. Thomæſius animam corporis partem eſſe velit, clarum eſt, non poſſe ab eo niſi duas partes hominis ſtatui, corpus conſtans materia & anima & *Spiritus divinum.*

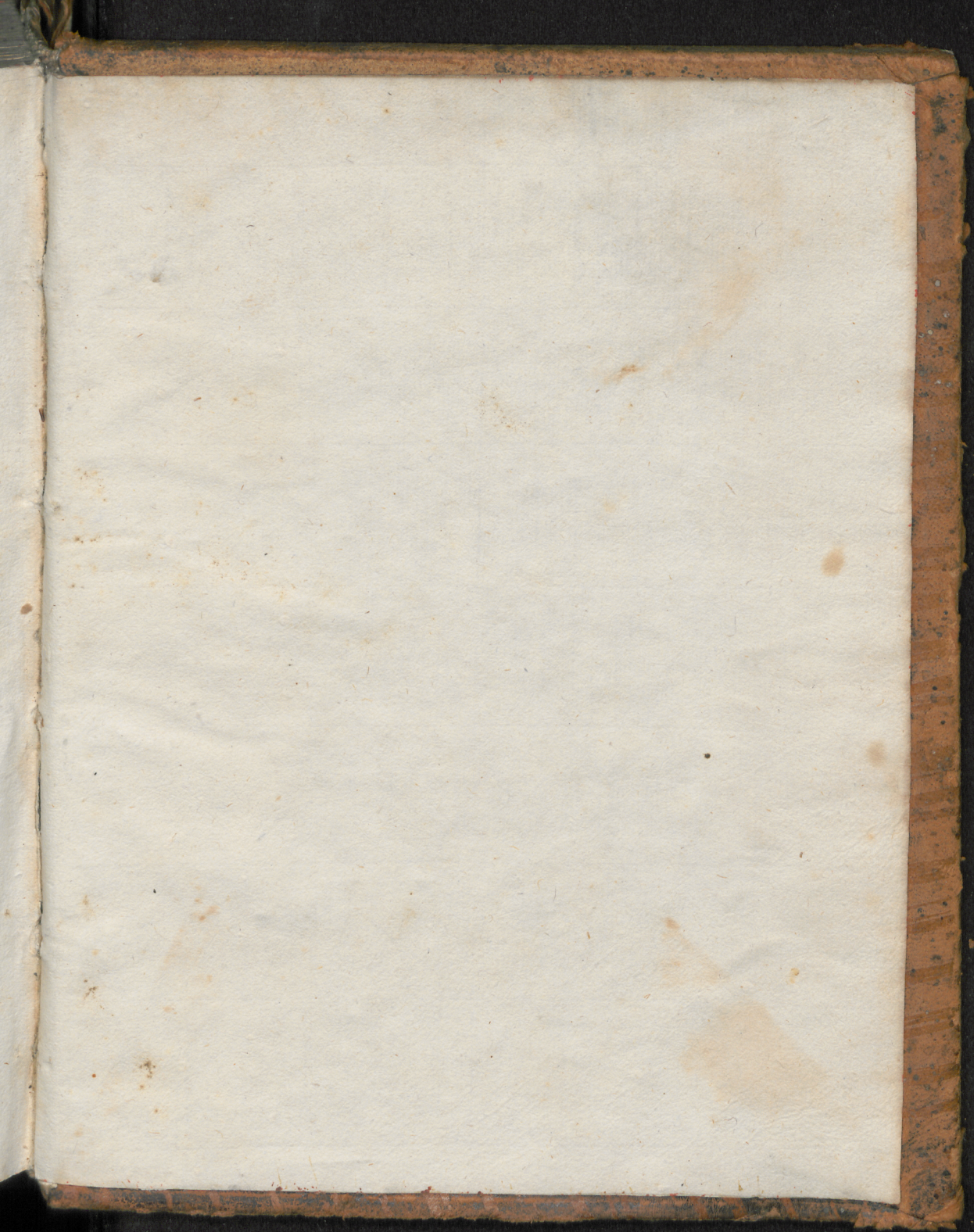
III.

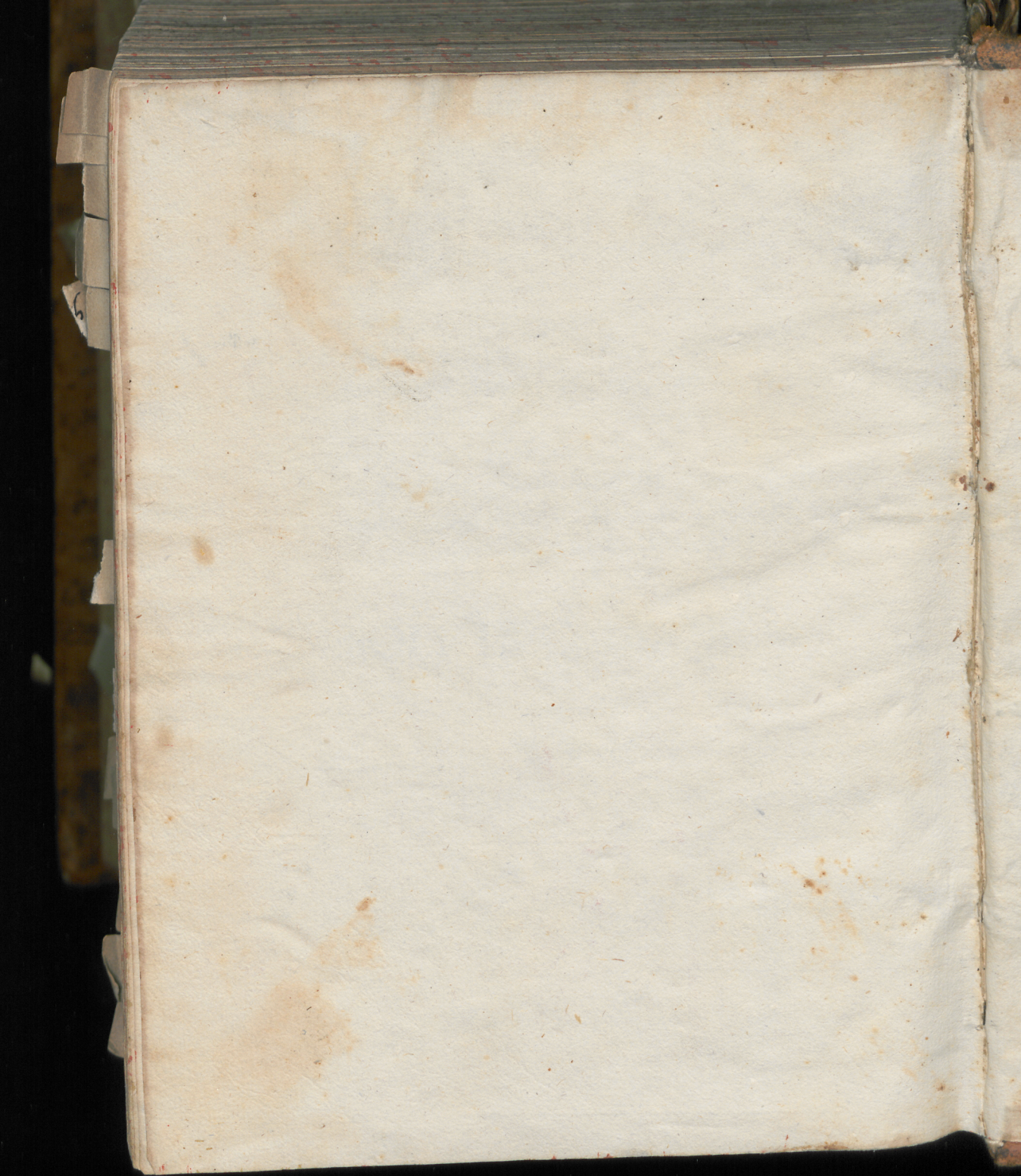
De duplici
lapſu Ada-
mi.

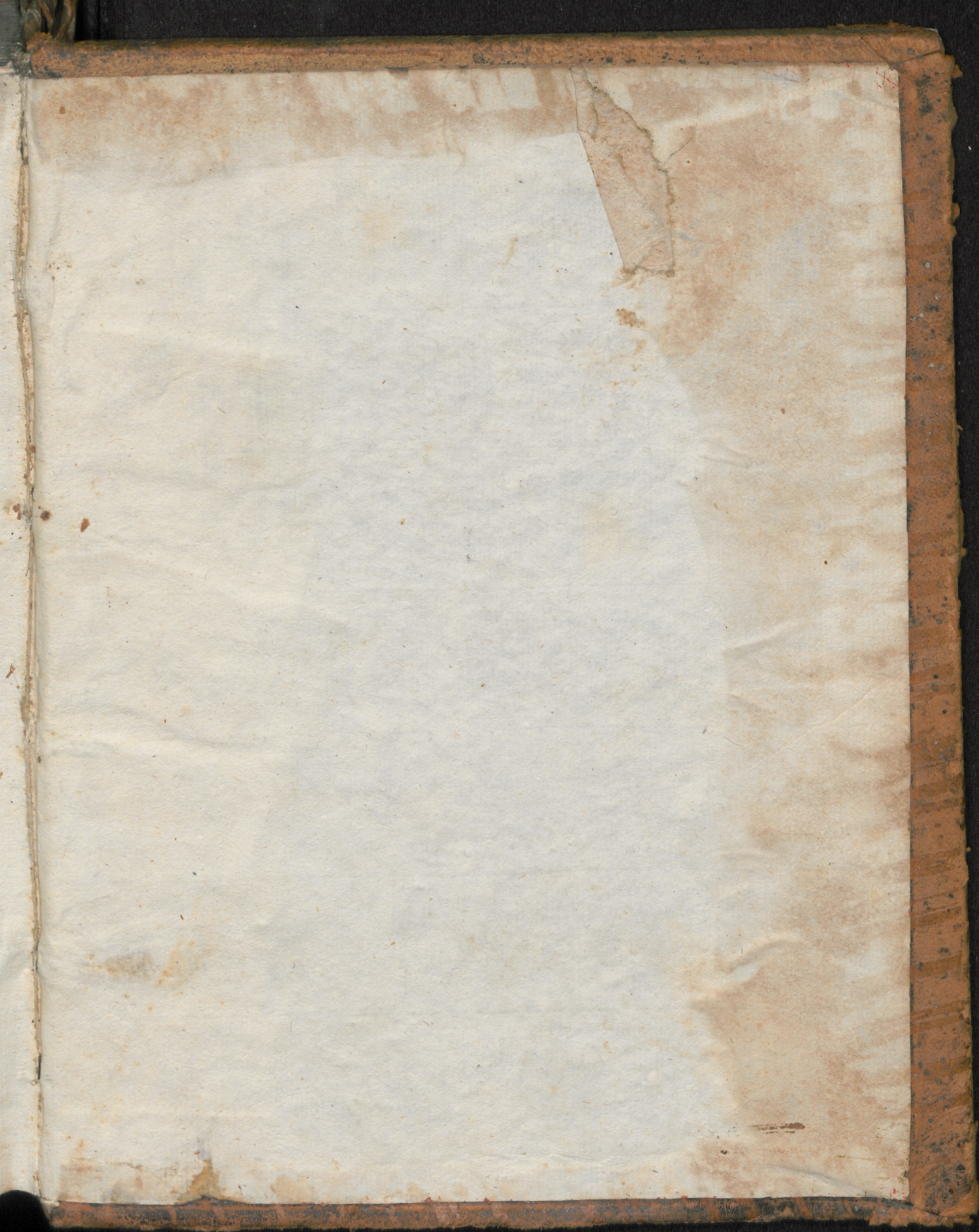
De lapſu Adami, quam in ſententiam inclinēt, paucis aperit in diſſer. de fundamentorum deſiniendi cauſas matrimoniales hactenus receptorum inſufficiētiā §. 17. Adamum ſcil. ante creatam Evam potentiam habuiſſe ſpiritualem modo in ſe ipſo & ex ſe ipſo ſe propagandi ſine compare ſemina. non ergo eſſe ſero aſimilem eorum ſententiam, qui duplicem lapſum Adami ſtatuunt, quorum unus ante creatam mulierem in deſiderio more beſtiarum ſe multiplicandi conſtituit, alter poſt creatam Evam per conſeſionem ab arbore ſerica ſe commiſſus. Fundamentum huius ſententiæ quærit in occaſione creata Ecce. Hanc enim fuiſſe deſiderium modo animali (ut bruta ad hominem adducta) ſociam feminam habendi. Vnde quod Deus reſtatuſ fuerit, non eſſe bonum ut homo ſit ſolus, ſtatuſ hominis jam ordini divino contraria appetentiſ adeoq. lapſi reſpiciat. Quoniam ipſum divinum ſpiritus hoc innuere, dum primo in ſingulari hominem ad imaginem Dei creatum, deinde in plurali ipſos, marem & feminam, creatos reſerat. Hanc ſententiam Dn. Thomæſii eſſe ex allegatis Scripturæ locis colligo.

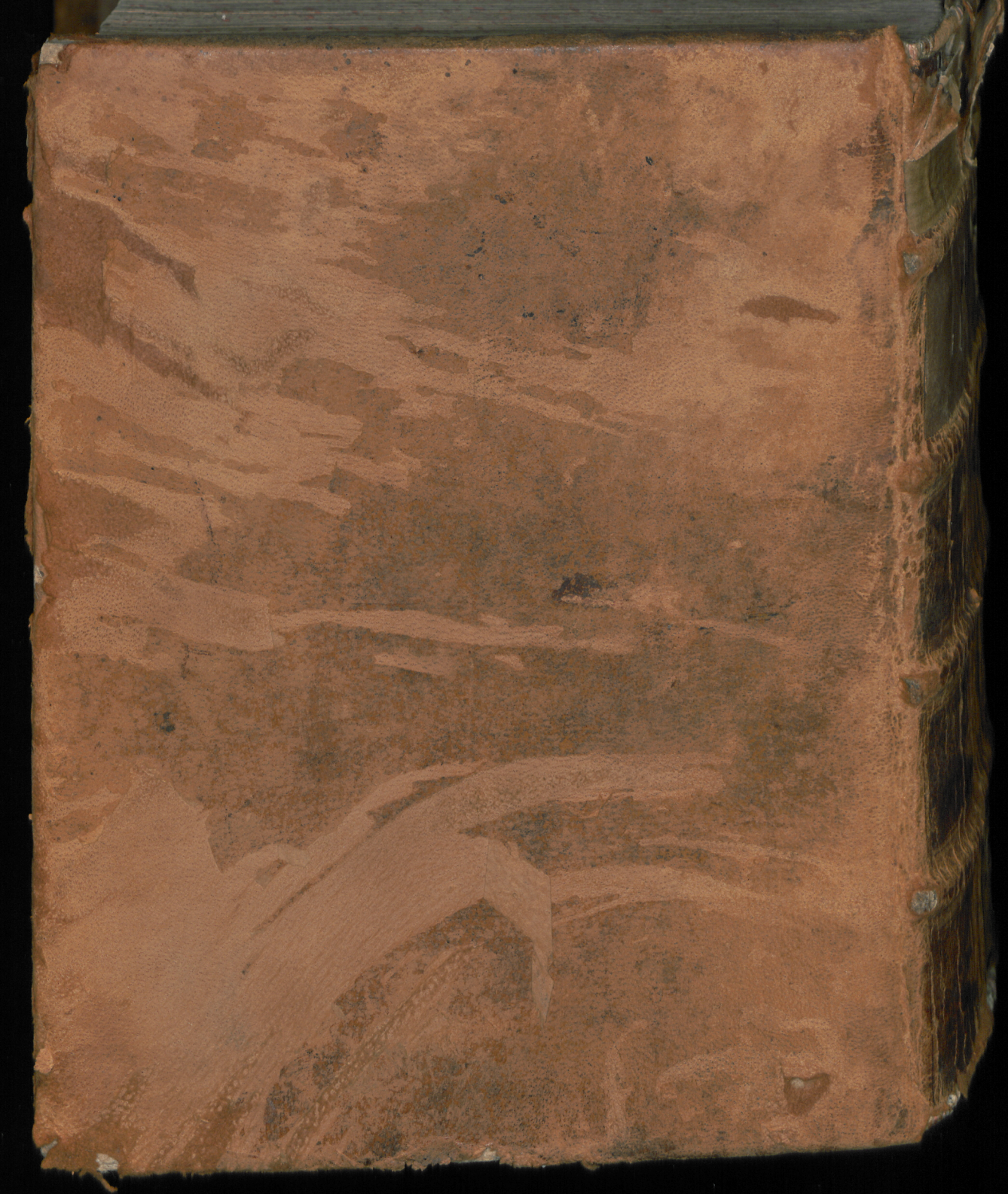
Verumenimvero mirum fuiſſet, ſi Deus homini ordinem ſuum invertenti tantum indulſiſſet; ſi dixiſſet: non eſt bonum, hominem eſſe ſolum, i. e. ſine eâ, quam appetendo peccavit; ſi transgreſſorem voluntatis ſuæ felicitate Paradifi ulterius frui paſſus fuiſſet, ejusq. ſociam ipſi mulierem dediſſet, cujus productioni ipſa transgreſſio anſam præbuerat. Et non ſine cauſa quærat aliquis: an ſcæmina ita creata imaginem divinam acceperit annon? Si accepit, qui Viro lapſo jungitur? Si non accepit, habent, ſi qui ſunt, qui ſerid ſcæminis naturam humanam negant, novum ſententiæ ſuæ fundamentum. Namq. ſec. Dn. Thomæſii eſſentia hominis conſiſtit in ſpiritu divino, quem cum imagine divina pro eodem habet. Hoc ergo negato, ſcæminæ inter homines ſec. Dn. Thomæſii hypotheſes locum non habebunt.

DEO SIT HONOR ET GLORIA.

pori Adami integri
animalis, non vero
comitantur, adeoque
tegrum in illis, quæ
differentiam status

IV. *Luciditas*
nescit. Quin nec le-
videtur. Connecto
Spiritus motionibus
Hanc in lapsu perdis-
euta est, in regenera-
restituitur. Ex his
esse est, ut quo mag-
pora nostra: aut, si
theses de luciditate
de, quod membro
huic luciditati val-

v. Tab. an.
nexa Conf.
do.

V. Tandem
velit, clarum est,
constans materia

De duplici
lapsu Ada-
mi.

De lapsu Adami
de fundamentorum
sufficiencia §. 17. A-
tuali modo in se ip-
ergo esse. Sero ab-
tuant; quorum uni-
multiplicandi const-
serita sit commissio
creata Eva. Hanc
nem adducta) soci-
esse bonum ut homi-
petentis adeoque, lap-
primo in singulari
marem & feminam
ex allegatis Scrip-

Verumen-
invertenti tantum
solum, i. e. sine
tatis suæ felicitat-
mulierem dedisse
rat. Et non sine
divinam accep-
accepit, habent,
gant, novum se-
sum essentia h-
divina pro eo
sec. Dn.

16.)

in ratione. *ἡ ψυχὴ & χοῖνῃ*, vitæ
hum, qui nostrum corpus animale
us gestamus imaginem hominis in-
nunia habet, non vero in illis, quæ
constituunt. Ad 3. respondi n. 2. lit. a.
sublato fundamento ejus, facile va-
nomasii hypotheses firmo stare pede
ite Dn. Thomasi has propositiones:
corpus, in spiritu consistit imago divina.
om scintillam, inde obscuratio corporis se-
spiritus & magis ac magis pristino statui
gimè mihi videor concludere: E. ne
in nobis renovetur, so lucidiora fiant cor-
parium restetur, ut omnino restetur, hypo-
n statu integro falsitas. convincatur, ad-
us, usus cibi terreni & status conjugalis

omasius animam corporis partem esse
o nisi duas partes hominis statui, corpus
ritum divinum.

III.
entiam inclinet, paucis aperit in disserto-
tus matrimoniales hactenus receptorum in-
creatam Evam potentiam habuisse spiri-
se propagandi sine compare femina. non
entiam, qui duplicem lapsum Adami sta-
mulierem in desiderio more bestiarum se
creatam Evam per comestione ab arbore
tum huius sententiæ querit in occasione
derium modo animali (ut bruta ad homi-
bendi. Unde quod Deus restatus fuerit, non
m hominis jam ordini divino contraria ap-
ipsum divinum Spiritum hoc innuere, dum
aginem Dei creatum, deinde in plurali ipso,
e. Hanc sententiam Dn. Thomasi esse
ligo.

fuisse, si Deus homini ordinem suum
dixisset: non est bonum, hominem esse
endo peccavit; si transgressorem volun-
rius frui passus fuisset, ejusque sociam ipsi
uctioni ipsa transgressio aniam præbue-
aliquis: an femina ita creata imaginem
accepit, qui Viro lapso jungitur? Si non
serio feminis naturam humanam ne-
ndamentum. Namque sec. Dn. Thoma-
it in Spiritu divino, quem cum imagine
oc ergo negato, femina inter homines
potheses locum non habebunt.

HONOR ET GLORIA.